

vakcollege

THAMEN

Beleidsplan Wereldburgerschap op Vakcollege Thamen

Geschreven door: Venice Venema namens de werkgroep Wereldburgerschap

Datum: Juni 2025

Versie: 1.0

Voorwoord

In een wereld die steeds complexer, meer divers en meer verbonden raakt, is het essentieel dat leerlingen niet alleen worden voorbereid op een vervolgopleiding of beroep. Op Vakcollege Thamen bereiden wij onze leerlingen ook voor op hun rol als actieve en betrokken burgers, niet alleen van Nederland maar ook van de wereld. Op Vakcollege Thamen geloven we erin dat wereldburgerschap begint bij het erkennen en herkennen van ieders unieke identiteit en het vermogen om zich te verhouden tot anderen.

Dit beleidsplan is opgesteld vanuit onze overtuiging dat burgerschap geen losstaand vak is, maar een integraal onderdeel van ons onderwijs en onze schoolcultuur. Het plan biedt richting aan hoe wij onze leerlingen begeleiden in het ontwikkelen van zelfkennis, maatschappelijke betrokkenheid, duurzaamheid, kritisch denken en respect voor diversiteit. Daarbij sluiten we aan bij de wettelijke kaders, de kerndoelen van het SLO en vooral bij de leefwereld van onze leerlingen.

Dit beleidsplan is geschreven namens de werkgroep wereldburgerschap en vormt een leidraad voor alle betrokkenen.

Inhoud

1.1 Onze school	4
1.2 Onze leerlingen	4
1.3 Onze visie op burgerschap	5
1.4 Schoolcultuur	6
1.5 Plek in de school	7
1.6 Over deze visie	7
Bijlage 1: Uitgebreide leerdoelen wereld burgerschap op Vakcollege Thamen	9
Bijlage 2: Taakomschrijving	10
Bijlage 3: Activiteitenkalender	11

1.1 Onze school

Vakcollege Thamen kenmerkt zich door leren door te doen en ontwikkelen met elkaar. Leerlingen worden gestimuleerd in hun leerproces, waarin zij ontdekken wie ze zijn en wat ze kunnen (worden) en welke bijdrage zij kunnen leveren aan de samenleving. Er wordt veel waarde gehecht aan een sterk pedagogisch klimaat en de organisatie van het onderwijs. Vakcollege Thamen streeft naar een zo breed mogelijk onderwijsaanbod. We vinden het als Vakcollege belangrijk dat alle leerwegen praktijkvakken krijgen aangeboden.

De school heeft een enthousiast team, dat zich bewust is van de belangrijke rol die het in de ontwikkeling van de leerlingen vervult. Het bieden van gelijke kansen (inclusief onderwijs) en het ontwikkelen van zelfredzaamheid komt hierin duidelijk terug. We halen de wereld naar binnen via projecten en gastlessen en trekken zelf de wereld in met onze leerlingen, bijvoorbeeld gastlessen van het COC en een excursie naar de Tweede Kamer.

1.2 Onze leerlingen

Onze leerlingenpopulatie is divers met leerlingen uit Uithoorn, bijliggende randgemeenten en een nauwe verbondenheid met Amsterdam. De diverse leerlingpopulatie is een afspiegeling van onze multiculturele samenleving. Rekening houdende met onze leerlingenpopulatie maken wij gerichte keuzes in ons burgerschapsaanbod en bijhorende activiteiten.

Vanuit de NCO-rapportages is te herleiden dat het gemiddelde van leerlingen met een niet-westerse migratieachtergrond op Vakcollege Thamen, gemiddeld hoger is dan het landelijk gemiddelde. Rondom de thema's gezinnen met een relatief laag inkomen en leerlingen uit eenoudergezinnen zijn de cijfers van Vakcollege Thamen gelijk aan het landelijk gemiddelde. Deze informatie maakt dat wij bewust kiezen om aandacht te besteden aan verschillende culturele activiteiten, bijvoorbeeld kerst, het offerfeest en de black history month. We streven ernaar dat iedere leerling zich erkent en herkent voelt. Wij zetten de diverse populatie in voor het ontwikkelen en leren kennen van een eigen identiteit en het waarderen en respecteren van verschillen. Empathie, luisteren en nieuwsgierig zijn wordt gestimuleerd.

Vanuit het schoolgezondheidsprofiel vanuit de GGD, waarin de resultaten van Vakcollege Thamen worden vergeleken met de resultaten uit de regio, zijn de volgende thema's opgevallen:

- Pesten
- Welbevinden

Deze thema's zijn voor schooljaar 2025/2026 vastgelegd in de doorlopende leerlijn van de mentorlessen.

1.3 Onze visie op burgerschap

Vakcollege Thamen is een multiculturele school, waar diversiteit en inclusiviteit vanzelfsprekend zijn. Op Thamen wordt je niet alleen voorbereidt op een passende (praktische) vervolgopleiding, we besteden ook veel aandacht aan om leerlingen actief deel te laten nemen aan de samenleving. Hierin staat de bewustwording van hun rol als burger centraal. De kerndoelen burgerschap (SLO, 2024) vormen de leidraad van ons burgerschapsbeleid. De kerndoelen, onze algemene onderwijsvisie en de specifieke kenmerken van onze leerlingenpopulatie vormen de basis van de visie op burgerschapsonderwijs. Hierin hebben wij ervoor gekozen burgerschap globaal te zien en te kiezen voor de term wereld burgerschap. Dit betekent dat leerlingen niet alleen leren hoe zij onderdeel zijn van de Nederlands samenleving, maar ook mondiaal gezien. Burgerschap heeft een doorgaande leerlijn in de gehele school. Het heeft een integrale plaats in ons onderwijsprogramma. Burgerschapsonderwijs leert onze leerlingen o.a. wie ze zijn en waar ze voor staan. We oefenen met onze leerlingen hoe ze zich in sociale, maatschappelijke en politieke contexten staande kunnen houden. Dit doen we door zowel kennis als vaardigheden bij te brengen.

Om onze leerlingen voor te bereiden op hun huidige en toekomstige rol in de samenleving stellen we in ons burgerschapscurriculum de volgende pijlers centraal:

- **Kritisch Denken en Breed Denken:** We moedigen onze leerlingen aan om kritisch te denken en breed te denken. Dit omvat het vermogen om verschillende perspectieven te overwegen en complexe problemen aan te pakken in een steeds veranderende wereld.
- **Nieuwsgierigheid en Zorg voor de Wereld:** We moedigen nieuwsgierigheid aan en stimuleren onze leerlingen om actief betrokken te zijn bij het verkennen en verbeteren van de wereld om hen heen, met kennis over de democratie en de rechtsstaat. Met aandacht voor de democratische basiswaarden en duurzaamheid, een actieve bijdrage en participatie aan de samenleving staat hierin centraal.
- **Oefenplaats en Herhaling:** We bieden een veilige en ondersteunende omgeving waarin leerlingen kunnen oefenen en herhalen wat ze hebben geleerd, waardoor ze zich kunnen ontwikkelen en groeien.
- **Zelfvertrouwen en Zelfredzaamheid:** We streven ernaar onze leerlingen uit te rusten met zelfvertrouwen en zelfredzaamheid, zodat ze met vertrouwen en competentie de wereld kunnen betreden na hun tijd op Vakcollege Thamen.
- **Empathie en Luisteren:** We erkennen het belang van empathie en luisteren als essentiële vaardigheden voor onze leerlingen. Dit stelt hen in staat om anderen te begrijpen en effectief te communiceren in diverse contexten. Hierin respecteren wij verschillen en anders denkenden en zorgen wij voor elkaar en bieden hulp waar wij kunnen.

Om onze leerlingen voor te bereiden op hun huidige en toekomstige rol in de samenleving is ons burgerschapscurriculum opgebouwd vanuit vier bouwstenen:

- Wie ben ik
- Wat doe ik,
- Wie zijn wij
- Wat is er nog meer?

Onder deze bouwstenen hangen concrete leerdoelen op basis van onderstaande thema's:

Wie ben ik?	Wat doe ik?	Wie zijn wij?	Wat is er nog meer?
Identiteit ontwikkeling Zelfbeeld Verplaatsen in een ander Lichaam en emoties Jezelf kunnen zijn Weerbaarheid	Opkomen voor een ander Democratische rechtstaat Oplossingsgericht Macht en gezag Solidariteit	Verkennen diversiteit Respectvol communiceren Omgaan met verschillen Conflict hantering Verschillende meningen respecteren Verantwoordelijkheid	Maatschappelijke vraagstukken Bijdrage leveren aan de samenleving Duurzaamheid

Zie bijlage 1: Uitgebreide leerdoelen wereld burgerschap op Vakcollege Thamen

1.4 Schoolcultuur

Burgerschapsonderwijs krijgt niet alleen vorm in het curriculum: ook alledaagse interacties met andere leerlingen, docenten, medewerkers en de schoolleiding hebben invloed. We verwachten van alle collega's dat ze rolmodellen zijn voor leerlingen en elkaar ondersteunen in het gezamenlijk bewaken van de ondergrens, namelijk door:

- **Leerlingen verantwoordelijke, zelfstandige en bewust onderbouwde keuzes te laten maken.**
Docenten en medewerkers nemen de leerlingen serieus en stimuleren leerlingen op dit gebied.
- **Leerlingen te corrigeren wanneer ze niet respectvol zijn of zich niet respectvol uitdrukken.**
De school faciliteert collega's, met een heldere ondergrens en professionalisering, zodat voor iedereen duidelijk is wanneer en hoe er gecorrigeerd kan worden. Hierbij ligt het document regels en afspraken op Vakcollege Thamen (de 3 V's) ten grondslag). De regels- en afspraken zijn door de gehele school terug te zien.
- **Leerlingen te stimuleren en te reflecteren op eigen handelen en verantwoordelijkheden, waarbij ook de leerling inspraak binnen Vakcollege Thamen wordt gestimuleerd.**
Leerlingen reflecteren in het portfolio en denken mee binnen de verdere organisatie. Daarnaast praten en denken leerlingen van de leerlingenraad mee in de organisatie van het onderwijs binnen Vakcollege Thamen.
- **Actualiteiten altijd bespreekbaar te maken.**
Leraren hebben oor en oog voor de maatschappelijke zorgen van de leerlingen. De school faciliteert door expliciet ruimte te maken voor het bespreken van actualiteiten. Daarnaast worden er een verantwoordelijke aangewezen (coördinator wereldburgerschapsonderwijs) die in dergelijke situaties het initiatief neemt en indien gewenst voor alle collega's een presentatie maakt.

Zie bijlage 2: Taakomschrijving coördinator wereldburgerschap onderwijs Vakcollege Thamen

1.5 Plek in de school

Burgerschap is geen apart domein, maar ingebed in het gehele onderwijsaanbod. In de activiteitenkalender is terug te zien waar in het curriculum onderdelen van burgerschap terugkomen. Echter vindt het oefenen met de burgerschapsleerdoelen niet alleen plaats binnen de les, maar ook op de gang en binnen verschillende activiteiten buiten de school.

De mentor heeft een belangrijke rol binnen de ontwikkeling van de leerling, tijdens mentorlessen wordt er in het portfolio gewerkt aan de vastlegging van de ontwikkeling. De mentorlessen zijn vastgesteld in een doorlopende leerlijn.

Zie bijlage 3: DOLO mentorlessen schooljaar 25/26.

In de activiteitenkalender is terug te zien welke schoolbrede thema's er per schooljaar aan bod komen. Tevens is er per vakgroep geïnteriseerd welke leerdoelen aan bod komen. Ieder schooljaar wordt de activiteitenkalender bijgewerkt, hierin houden we oog dat het aanbod doelgericht, samenhangend en effectief is. Door wijzigingen in het aanbod, zoals externe partijen en projecten vraagt dit van ons om er scherp op te blijven of alle leerdoelen aan bod komen. Hierbij is de lay-out van de activiteitenkalender zeer helpend.

Zie bijlage 4: Activiteitenkalender wereldburgerschapsonderwijs Vakcollege Thamen

Iedere vakgroep maakt ieder schooljaar een vakwerkplan, in het vakwerkplan is burgerschap verplicht opgenomen zodat er ieder jaar doelen worden gesteld per vakgroep.

Gedurende het schooljaar staan er verschillende studiedagen in het teken van burgerschap. Op deze momenten werken we middels de PDCA-cyclus. Op deze manier verbeteren we constant ons aanbod en beleid op burgerschapsonderwijs.

1.6 Resultaten

Het evalueren, reflecteren en monitoren van de ontwikkeling van burgerschapsonderwijs is essentieel. Leerlingen reflecteren in hun digitale portfolio op hun kennis, vaardigheden en attitude naar aanleiding van verschillende burgerschapsactiviteiten die zij uitvoeren of bijwonen. Het reflectiemoment vindt in eerste instantie plaats binnen de mentor les, het streven is om deze reflectiemomenten ook in het curriculum van de andere vakken in te bouwen.

Tevens wordt er nagedacht om de Rovict toets in de voeren.

1.4 Personeel

Gedurende het schooljaar staat de professionalisering van docenten centraal, zowel binnen de gesprekscyclus als de studiemomenten rondom burgerschap. Hierin wordt er oog gehouden voor de behoefte van professionalisering op het gebied van burgerschap. Daarnaast wordt er in het wekelijkse Thamen nieuws informatie gedeeld over cursussen op het gebied van thema's rondom burgerschap.

Voorbeeld: In schooljaar 24/25 is er minder aandacht geweest voor de GSA. Om het thema relaties en seksualiteit weer onder de aandacht te brengen is er een cursus aangeboden voor alle mentoren vanuit de GGD.

1.6 Over deze visie

De visie bevat uitgangspunten voor ons huidige en toekomstige burgerschapsonderwijs. Op basis van deze visie ontwikkelen we ons burgerschapsonderwijs door. Burgerschap staat net als de andere basisvaardigheden hoog op de schoolagenda. Binnen verschillende studiedagen gedurende het schooljaar wordt er middels de PDCA-cyclus verder gewerkt aan:

- De burgerschapskalender en de acties die hier uit voort vloeien.
- De doorlopende leerlijn mentoraat.
- Ontwikkeling rondom burgerschap binnen de vakgroepen.
- Uitkomsten NCO en GGD onderzoeken.

Ieder schooljaar wordt het burgerschapsplan herijkt, geëvalueerd en aangepast.

Bijlage 1: Uitgebreide leerdoelen wereld burgerschap op Vakcollege Thamen

Wereldburgerschap

Wie ben ik?

Identiteit ontwikkeling

Ik kan uitleggen welke dingen invloed hebben op wie ik ben en hoe ik mij daardoor ontwikkel.

Zelfbeeld

Ik kan beschrijven wat ik goed vind aan mezelf en wat nog beter kan.

Verplaatsen in een ander

Ik kan bedenken hoe iemand anders zich voelt.

Lichaam en emoties

Ik kan uitleggen hoe mijn emoties mijn lichaam beïnvloeden en hiermee omgaan in verschillende situaties.

Jezelf kunnen zijn

Ik kan en mag altijd mezelf zijn.

Weerbaarheid

Ik kan mijn eigen grenzen aangeven en omgaan met teleurstellingen.

Wat doe ik?

Opkomen voor een ander

Ik kan op een respectvolle manier voor een ander opkomen.

Democratische rechtsstaat

Ik kan uitleggen wat een democratische rechtsstaat is en welke rechten en plichten ik daarin uitvoeren.

Oplossingsgericht

Ik kan zelf oplossingen bedenken voor een probleem en deze uitvoeren.

Macht en gezag

Ik kan het verschil uitleggen tussen macht en gezag en voorbeelden geven van hoe deze in de samenleving werken.

Solidariteit

Ik zet mij in voor een ander.

Wie zijn wij?

Verkennen diversiteit

Ik kan zelf onderzoeken welke vormen van verschillen er onder mensen zijn.

Respectvol communiceren

Ik kan op een goede manier communiceren (verbaal, non-verbaal, digitaal, schriftelijk en visueel) waarbij ik rekening houd met hoe dit bij de ander kan aankomen.

Omgaan met verschillen

Ik stel mij open naar anderen om mij heen en ik ga respectvol met hen om.

Conflict hantering

Ik kan op een rustige manier mijn gevoelens en gedachten uiten en luisteren naar de gevoelens en gedachten van anderen tijdens een conflict.

Verskillende meningen respecteren

Ik kan goed omgaan met de mening van anderen, ook als die anders is dan die van mij.

Verantwoordelijkheid

Ik kan zorgen voor mijn eigen acties en keuzes. Hierbij houd ik mij aan de afspraken.

Wat is er nog meer?

Maatschappelijke vraagstukken

Ik kan voorbeelden geven van sociale problemen in de wereld en hoe ik hiermee om kan gaan.

Bijdrage leveren aan de samenleving

Ik zet mij in voor de maatschappij en maak een positief verschil in de wereld om mij heen.

Duurzaamheid

Ik kan uitleggen wat duurzaamheid is en ik kan duurzame keuzes maken in het dagelijks leven.

Bijlage 2: Taakomschrijving

Taak:	Coördinator wereldburgerschapsonderwijs
Aantal uren + aantal personen:	1 x 150
Taakbeschrijving: Leiden/coördineren van overleggen: • Beleggen, organiseren en voorzitten van vergaderingen met de werkgroep en zorgdragen voor verslaglegging. • Contact houden met de teamleider met de portefeuille burgerschap omtrent de voortgang. Uitvoering burgerschapsbeleid: • Monitoren juiste uitvoering van de visie in de school en in de lessen. • Bespreken, initiëren en borgen veranderingen/ vernieuwingen. Onderwijskundig & kwaliteitszorg: • Toezicht houden op de vastlegging van de wijze van toetsing • Het organiseren van wijze van monitoren van burgerschap • Het interpreteren en analyseren van de resultaten van de leerling en de analyses met de collega's delen • Zorg dragen voor onderwijskundige afstemmingen binnen andere vak- en/of werkgroepen. • Opstellen en actualiseren van de burgerschapsactiviteiten. Communicatie: • Functioneren als vraagbaak voor collega's • Collega's informeren over nieuwe literatuur, actualiteiten in de wereld, lesmateriaal en activiteiten • Aanspreekpunt/ vraagbaak zijn voor het vakgebied, zowel intern als extern. • Informatie verstrekken of informatie verstrekking faciliteren met betrekking tot ontwikkelingen binnen het vakgebied. • Overleg met andere werkgroepen en/of coördinatoren binnen stichting Iris. • Contacten met onderwijsadviesbureaus/nascholingsinstellingen. • Deelname aan relevante netwerken/ bezoeken conferenties. • (Mede) verzorgen van PR over beleid m.b.t. burgerschap in de school. • Uitvoeren van het communicatieplan over burgerschap richting collega's, ouders en de leerling zelf	
Voorwaarden	• Wtf minimaal 0,6 fte • Vaardigheid en affiniteit met burgerschapsonderwijs • Bereidheid tot scholing specifiek op het gebied van burgerschap

Bijlage 3: DOLO mentorlessen schooljaar 25/26

Bijlage 4: Activiteitenkalender

Bibliografie

SLO. (2024). Opgehaald van

https://www.slo.nl/publish/pages/21531/slo_conceptkerndoelen_en_toelichting_sdocument_burgerschap_opleverversie_dd-23-2-2024_1_.pdf